

Handläggare
Peter Dahlberg
Telefon: 08-50829323

Till
Kommunstyrelsen

Förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2026/780

Sammanfattning av remissen

Naturvårdsverket föreslår reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar. Syftet är att göra ersättningen mer träffsäker samt att ersättningen bättre anpassas till förändringar i insamlingssystemen för förpackningsavfall som träder i kraft från den 1 januari 2027.

Förslaget omfattar bland annat förändringar av ersättningen för omlastning och överlämning samt för insamling via gemensamma behållare och från upphämningsplatser, liksom förändringar av indexeringen. Förslaget innebär även att ersättningen för fastighetsnära insamling från den 1 januari 2029 inte längre ska differentieras utifrån förpackningsmaterial.

Beredning

Kommunstyrelsen har remitterat Förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB. Nedan följer koncernledningens samlade bedömning samt en redovisning av dotterbolagets remissvar i huvudsak.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen instämmer i Stockholm Vatten och Avfall AB:s synpunkter. Ersättningsmodellen behöver ta hänsyn till de särskilda förutsättningar som finns i en tät stadsmiljö. Begränsad marktillgång, bebyggelsestruktur och utrymmesbrist i eller vid fastigheter innebär att det inte alltid är praktiskt möjligt att

samlökalisera samtliga fraktioner eller anordna fastighetsnära insamling för samtliga förpackningsfraktioner.

Den fasta ersättningen för överlämning av förpackningsavfall på omlastningsstationer bör indexregleras. Det behöver även tydliggöras hur kostnadsutvecklingen för de delar som inte omfattas av indexering ska hanteras över tid.

Krav på samlokalisering av samtliga fraktioner vid gemensamma behållare är inte alltid praktiskt genomförbart. Koncernledningen avstyrker, i likhet med bolaget, kravet på att samtliga fraktioner ska samlas in på samma plats för att ersättning för insamling från upphämningsplatser ska utgå. Det behöver vara möjligt med ersättning för olika praktiska lösningar där samlokalisering inte är möjlig.

Koncernledningen avstyrker vidare förslaget att ersättningen för fastighetsnära insamling inte ska differentieras utifrån förpackningsmaterial från den 1 januari 2029. Har en fastighet endast plats för ett par förpackningsfraktioner är det bättre att denna insamling kan ordnas än att fastigheten fullt ut hänvisas till andra insamlingslösningar. En ersättningsmodell som inte medger detta riskerar att leda till sämre utsortering av förpackningsmaterial och därmed motverka intentionen att samla in fler förpackningar.

Underremisser

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget tillstyrker i huvudsak att överlämning och omlastning av förpackningsavfall särredovisas som en egen kategori i ersättningsföreskriften. Bolaget motsätter sig dock att fast ersättning för överlämning av förpackningsavfall på omlastningsstationer inte indexregleras. För kommuner som upphandlar tjänsten kommer med största sannolikhet indexering av avtalen att fortsätta. Bolaget framhåller även att en kommun fortsatt bör kunna få ersättning per omlastningsstation, i de fall som en kommun använder sig av flera sådana stationer. I större städer kan det kapacitetsmässigt och logistiskt vara omöjligt att inrymma samtliga mängder på en anläggning.

Bolaget tillstyrker i huvudsak införandet av en ersättning för tät bebyggelse vad gäller insamling via lättillgänglig insamlingsplats. Detta speglar bättre bolagets kostnadsbild för att uppfylla ställda krav. Även om full kostnadstäckning inte uppnås med förslaget ger det en mer korrekt nivå i täta stadsmiljöer. Bolaget anser dock att

den nedsättning med 20 procent som Naturvårdsverket föreslår först bör införas på sikt när systemet är fullt utbyggt.

Bolaget delar Naturvårdsverkets bedömning att det finns ett behov av vägledning vad gäller förhållandet mellan lättillgänglig insamlingsplats och gemensam upphämningsplats. Bolaget framhåller att det i Stockholm finns utmaningar att anordna fastighetsnära insamling för alla, exempelvis i K-märkta fastigheter eller på grund av utrymmesbrist i eller vid fastigheten.

Bolaget framhåller att en sänkning av ersättning för insamling på återvinningscentraler inte återspeglar bolagets kostnader. Kostnaden för att uppföra återvinningscentraler, speciellt i kommuner med begränsad marktillgång och tät bebyggelse, har stigit markant under de senaste årtiondena. Att utöka sortimentet på återvinningscentraler har höga reella kostnader både finansiellt och i alternativnytta. Bolaget vill i sammanhanget uppmärksamma Naturvårdsverket på att återkommande föreskriva tillkommande fraktioner på återvinningscentraler får betydande kostnadseffekter för kommunala renhållare.

Bolaget framhåller att krav på samlokalisering av samtliga fraktioner inklusive rest- och matavfall för insamling från gemensamma behållare inte alltid är praktiskt genomförbart. Bolaget är verksamt i en kommun där bebyggelsestrukturer och marktillgång i vissa fall kan omöjliggöra samlokalisering av gemensamma behållare för samtliga fraktioner på en och samma plats. Det behöver därmed vara möjligt med ersättning för gemensamma behållare för samtliga fraktioner, där behållarna är placerade på olika platser.

Bolaget anser även att det bör vara möjligt med ersättning i de fall då vissa fraktioner samlas in fastighetsnära och andra fraktioner samlas in i gemensamma behållare på annan plats. Det kan exempelvis, på grund av begränsade utrymmen och kundbehov, vara nödvändigt att fortsatt samla in mat- och restavfall vid varje en- och tvåbostadshus, medan förpackningsavfall samlas in i gemensamma behållare för flera fastigheter på annan plats. Bolaget noterar att föreslagen ersättningsnivå för villa är låg sett till att volymerna kommer vara större än från flerbostadshus.

Bolaget avstyrker kravet på att samtliga fraktioner ska samlas in på samma plats för att ersättning för insamling av förpackningsavfall från upphämningsplatser ska utgå. En upphämningsplats kan vara aktuell även för flerbostadshus och då insamlingskravet enligt avfallsförordningen 3 kap. 36 § undantar krav på samlokalisering av samtliga fraktioner för flerbostadshus bör rimligen även

ersättningsmodellen spegla detta och ha samma bestämmelse både för flerbostadshus och en- och tvåbostadshus. Bolaget menar att det är orimligt att behöva flytta ut restavfallet från fastigheten till en upphämningsplats mer än 400 meter från fastigheten, vilket annars skulle vara konsekvensen.

Bolaget ställer sig frågande till varför den fasta ersättningen för omlastning, merersättningen för låg befolkningstäthet samt ersättningen för information och överlämning inte omfattas av indexering. Av remissunderlaget framgår inte vilka skäl som ligger till grund för förslaget att undanta dessa ersättningar från indexering. Bolaget anser att det behöver tydliggöras hur kostnadsutvecklingen för dessa delar ska hanteras över tid.

Bolaget avstyrker förslaget att ersättningen för fastighetsnära insamling inte ska differentieras från den 1 januari 2029 då det i kommunen finns ett betydande fastighetsbestånd som saknar praktisk möjlighet att inrymma samtliga fraktioner. Bolaget bedömer att detta kan omfatta upp till femton procent av lägenheterna i flerfamiljshus, det vill säga över sjuttiotusen lägenheter. Nuvarande lösning ger möjlighet för fastighetsägare att inrätta fastighetsnära insamling för vad som får plats inom fastigheten och få ersättning för denna insamling. Motivationen för dessa fastighetsägare att inrätta eller vidmakthålla en sådan lösning efter 2029 minskar utan ersättning.

Bolaget anser att undantaget för flerbostadshus avseende samlokalisering i 3 kap. 36 § avfallsförordningen ska vara tillämpligt även för ersättningsmodellen. Bolaget ser betydande risker för sämre utsortering av förpackningsmaterial om så inte är fallet, vilket direkt skulle motverka lagstiftarens intention att samla in fler förpackningar. Har en fastighet endast plats för ett par förpackningsfraktioner är det ändå bättre att man ordnar denna insamling än ingenting.

Bolaget anser slutligen att även det förpackningsmaterial som sorterats ut i en eftersorteringsanläggning ska ersättas per ton i paritet med tonersättningen för övriga förpackningsfraktioner. Eftersom förpackningarna som sorteras ut i denna typ av anläggningar går till efterföljande återvinning i samma system som övriga förpackningar bör de ersättas på samma sätt.

Anette Scheibe Lorentzi
Vice vd

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anette Scheibe Lorentzi, Vice vd	2026-09-08